

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії,
Голова комісії з реорганізації НАУ,
в.о. ректора

[Signature]
Ксенія СЕМЕНОВА

«15» 04 2024 року.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДО АСПРАНТУРИ

зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

(третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти)

Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Освітньо-наукова програма «Міжнародні економічні відносини»

Київ – 2024

Програма розроблена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану № РДФ-17-292/22 підготовки фахівців освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Вступний іспит зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» складається усно та письмово за білетами, які розроблені на основі програми для вступників доаспірантури. Кожен білет містить по три питання. Метою програми вступного іспиту є оцінювання рівня знань вступників до аспірантури відповідно до вимог.

Основні завдання програми:

- оцінювання теоретико-методологічної підготовки вступника з дисциплін магістерської програми;
- оцінювання вмінь вступника використовувати теоретичні знання для вирішення актуальних завдань міжнародних економічних відносин;
- оцінювання вміння встановлювати взаємозв'язки між теорією і практикою в сучасній системі міжнародних економічних відносин і світового господарства.

Програму розробили:

Професор кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу

Факультету міжнародних відносин

Доктор економічних наук, професор

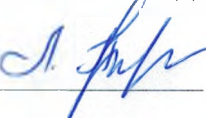

Анатолій РУМЯНЦЕВ

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу

Факультету міжнародних відносин

кандидат економічних наук, доцент

Леся ПОБОЧЕНКО

Доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу

Факультету міжнародних відносин

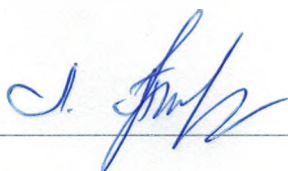
кандидат економічних наук, доцент

Інна НАБОК

Програма обговорена та схвалена на засіданні випускової кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу Факультету міжнародних відносин, протокол № 1 від 16 січня 2024 р.

Завідувач кафедри

Леся ПОБОЧЕНКО

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ПЕРЕДМОВА

Програма складена для кандидатів на вступ в аспірантуру за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та передбачає визначення рівня знань за напрямками професійної діяльності та формування контингенту здобувачів вищої освіти, найбільш здібних до успішного опанування відповідної освітньо-наукової програми рівня «Доктор філософії».

Основу концепції підготовки аспірантів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» складає системність, програмно-цільова спрямованість, націленість на формування високого професіоналізму, вміння вирішувати наукові й практичні завдання на рівні сучасних досягнень міжнародних відносин.

Вступний іспит проходить в усній та письмовій формі з викладенням членам предметної комісії відповідей на питання екзаменаційного білету.

Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та вміння, здатність творчо мислити, вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

І. ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Світове господарство як система

Міжнародні економічні відносини як наука та система знань.

Передумови формування індустріальної цивілізації та світового ринку. Зрушення у сфері виробництва та економічних формах суспільства. Перший промисловий переворот. Первісне нагромадження капіталу та його характерні риси. Зовнішня торгівля як джерело нагромадження капіталу.

Посилення процесу монополізації виробництва і капіталу. Поглиблення процесу інтернаціоналізації господарського життя.

Необхідність відбудови системи світогосподарських зв'язків у повоєнний період. План Маршалла. Участь країн, що розвиваються, у світогосподарських процесах. Поділ світового господарства на «центр» і «периферію». Нерівномірності розвитку та загострення суперечностей між ними. Зміни в розстановці сил у світовому господарстві. Бреттон-Вудські угоди як основа функціонування повоєнної світової валютної системи. Міжнародний Валютний Фонд (МВФ), Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) - їх роль у розвитку міжнародного економічного співробітництва.

Зміни у масштабах, формах і напрямках вивозу капіталу. Створення змішаних компаній, пряме зарубіжне інвестування. Формування світових центрів економічної сили. Посилення ролі ТНК у світовій економіці. Стає та тенденції розвитку міжнародної торгівлі в повоєнний період.

Місце України в системі світового господарства.

Міжнародна економічна система

Світове господарство і національні економічні інтереси. Структурні рівні міжнародної економічної системи. Суб'єкти й об'єкти світогосподарських зв'язків.

Інтернаціоналізація господарського життя, глобалізація економічного зростання як чинники цілісності міжнародної економічної системи.

Інформаційно-технологічний спосіб виробництва, ноосферно-космічна цивілізація в системі світогосподарських зв'язків XXI століття. Вплив цифрової економіки, технологічних інновацій, екологічних змін на розвиток основних форм МЕВ.

Темпи і пропорції всесвітнього господарства. Тенденції формування світової економічної рівноваги. Механізми забезпечення світової економічної рівноваги. Протириччя як рушійна сила формування світової економічної системи. Шляхи гармонізації міжнародних економічних

відносин. Глобальні мережі світового господарства: вартісні, виробничі, інноваційні, корпоративні, регуляторні.

Міжнародний поділ і кооперація праці

Міжнародний поділ праці (далі МПП) як продукт індустріальної цивілізації. Міжнародний поділ праці - основа міжнародних економічних відносин. Одиначний, частковий та загальний поділ праці. Характеристика основних моделей міжнародної торгівлі: теорія абсолютних переваг А. Сміта, порівняльних переваг Д. Рікардо. Неокласична модель Хекшера-Оліна-Самуельсона. Парадокс Леонтьєва. Неотехнологічні моделі міжнародної торгівлі: монополістичної переваги, циклу життя продукту, внутрішньогалузевої торгівлі. Новітні моделі зовнішньої торгівлі (гравітаційна модель, модель нової економічної географії). Аналіз змін в системі МПП під впливом науково-технологічної революції та глобальної соціально-економічної трансформації. Діалектика міжнародного поділу та міжнародної кооперації праці і виробництва. Міжнародна кооперація виробництва як форма міжнародної кооперації праці. Проста, складна та комплексна форми міжнародної кооперації праці.

Головні чинники розвитку міжнародного поділу праці в сучасних умовах: забезпечення умов зростання; економія національних витрат праці, заміщення матеріальних, фінансових, технологічних, інвестиційних, трудових ресурсів.

Міжнародна спеціалізація і кооперування виробництва. Економічна ефективність міжнародного поділу праці. Порівняльні і конкурентні переваги економіки України в МПП.

Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної трансформації

Інтернаціоналізація господарського життя - закономірність розвитку цивілізації, рушійна сила становлення і розвитку системи всесвітнього економічного спілкування. Внутрішні і зовнішні фактори інтернаціоналізації виробництва і обігу. Суть і форми прояву інтернаціоналізації господарського життя.

Особливості інтернаціоналізації обміну. Міжнародна виробнича кооперація. Науково-технологічні фактори інтернаціоналізації. Критерії і показники інтернаціоналізації господарського життя. Динаміка експортної квоти в сучасних умовах.

Від інтернаціоналізації обміну до інтернаціоналізації капіталу і виробництва. Головні етапи і стадії інтернаціоналізації господарського життя. Формування міжнародних форм виробництва, інтернаціоналізація головних факторів виробничого процесу. ТНК і розвиток міжнародних виробничих зв'язків. Вертикальна та горизонтальна інтеграція в межах ТНК. Внутрішньофірмова міжнародна спеціалізація виробництва в сучасних умовах. Інтернаціоналізація фінансового капіталу.

Екстерналізація та інтерналізація виробництва. Правило інтерналізації Коуза. Проблеми та перспективи мультинаціонального виробництва. Розвиток та диверсифікація форм міжнародних економічних відносин як прояв процесу посилення інтернаціоналізації господарського життя у всесвітньому масштабі.

Особливості, критерії і показники транснаціоналізації виробництва. Індекс транснаціоналізації. Інтернаціоналізація процесу економічного зростання. Міжнародні господарські комплекси. Світовий характер сучасних продуктивних сил та його прояв в економіці України. Регіональні та світогосподарські зв'язки України.

Інтеграційні процеси у світовому господарстві

Об'єктивні передумови і фактори розвитку міжнародних інтеграційних процесів. Основні фази і стадії розвитку міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний і валютний союз, повна інтеграція. Економічні завдання та головні положення Римської угоди про «Спільний ринок». Організаційна структура ЄС. Створення митного союзу і розвиток зовнішньої торгівлі країн ЄС. Суть єдиної промислової політики. Проблеми аграрної інтеграції країн ЄС. Європейська валютна система.

Єдиний Європейський акт. Маастрихтські угоди. Шляхи створення економічного і валютного союзу країн ЄС.

Західноєвропейська інтеграція і Україна. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Торгово-економічні відносини між ЄС та АКТ. Загальноєвропейське економічне співробітництво. ЄС-ЄАВТ: створення спільного західноєвропейського економічного простору. Середньоєвропейське економічне угруповання Вишеградська «четвірка». Чорноморська економічна зона, ОЧЕС.

Інтеграційні процеси в Північній Америці /НАФТА/.

Інтеграційні угруповання в країнах, що розвиваються. Південно-Східна Азія - АСЕАН; Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії /СААРК/.

Південноамериканська економічна система /ПАЕС/; Спільний ринок країн Південного конусу /МЕРКОСУР/; економічні союзи в Африці, Магрибське економічне співтовариство, митний і економічний союзи Центральної Африки /ЮДАЕК/ та ін. Причини та особливості інтеграційних процесів в країнах, що розвиваються. Перспективи участі України в міжнародних інтеграційних об'єднаннях. Дезінтеграційні процеси сучасності: причини, фактори, механізми.

Зовнішня торгівля. Світовий ринок

Зростання ролі зовнішньої торгівлі в розвитку економіки окремих країн. Обсяг, структура і напрями зовнішньої торгівлі в сучасних умовах. Головні фактори зростання міжнародного товарообміну. Географічний розподіл зовнішньої торгівлі. Зміни в товарній структурі зовнішньої торгівлі. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі між промислово розвинутими державами. Динаміка питомої ваги країн, що розвиваються, у міжнародній торгівлі. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі країн Східної Європи та нових незалежних держав. Місце нових індустріальних країн у світовій торгівлі.

Сучасні зарубіжні концепції з питань міжнародної торгівлі. Нерівномірність розвитку зовнішньої торгівлі. Зовнішня торгівля головних центрів економічної сили: США, Китаю, ЄС. Світова торгівля і ТНК. Послуги як найбільш динамічний сучасний фактор сучасної світової торгівлі.

Закономірності ціноутворення на світовому ринку. Ринкова вартість і ціна виробництва, інтернаціональна вартість і світова ціна. Особливості ціноутворення в сучасну епоху. Транснаціональні корпорації та їх вплив на процес ціноутворення. Інформаційні джерела про ціни. Множинність цін. Головні етапи розвитку ціноутворення після II світової війни. Нерівномірність руху цін на світовому ринку. Демпінгові ціни. Умови торгівлі та шляхи їх гармонізації. Методи та способи регулювання міжнародної торгівлі. Оподаткування у зовнішній торгівлі. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.

Зовнішня торгівля України. Проблеми поліпшення структури експортно-імпорتنих поставок. Головні фактори конкурентоздатності та їх реалізація в зовнішній торгівлі України.

Міжнародна інвестиційна діяльність

Інтернаціоналізація капіталу та виробництва в післявоєнний час. Обсяги, динаміка і структура прямих зарубіжних інвестицій. Географічний розподіл прямих зарубіжних інвестицій. Головні потоки міжнародного капіталообміну.

Теорія прямих інвестицій і міжнародного підприємництва. Еклектична парадигма Даннінга. Тенденції розвитку міжнародної підприємницької діяльності. Проблеми і суперечності вивозу капіталу і посилення ролі транснаціональних корпорацій.

Зміна питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталу, форми і види зарубіжного інвестування. Діяльність міжнародних інвестиційних інститутів у галузі вивозу капіталу. Проблеми страхування та захисту зарубіжної інвестиційної діяльності.

Головні форми спільного міжнародного підприємництва. Транснаціональні корпорації, спільні підприємства, вільні економічні зони та їх роль у сучасному світовому господарстві.

Іноземні інвестиції в економіці України. Створення політико-економічних та нормативно-правових передумов розвитку міжнародної підприємницької діяльності на території України.

Міжнародні науково-технічні зв'язки

Рушійні сили розвитку сучасного виробництва, роль науково-технічного обміну в диверсифікації глобальних виробничих мереж. Науково-технологічна революція та її вплив на розвиток форм міжнародного економічного спілкування. Структуротворча функція НТР в системі всесвітнього господарства. Глобальний характер НТР, її масштаби, темпи. Форми, масштаби і структура міжнародних науково-технічних зв'язків.

Міжнародний обмін ліцензіями, «ноу-хау». Інжинірингові послуги в міжнародних економічних відносинах. Інформаційні ринки.

Угода про торговельні аспекти прав на інтелектуальну власність (ТРИПС). Комітет з передачі технологій Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Питання передачі технологій в контексті міжнародних інвестиційних угод (МІУ). Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), її функції.

Основні форми розвитку міжнародної науково-технічної кооперації. Великі міжнародні науково-технічні програми. Наукова програма ЄС «Горизонт 2020». Міжнародна програма «Інформаційна ініціатива». Науково-технічні зв'язки Схід-Захід. Проблеми прискорення науково-технічного прогресу країн, що розвиваються. Міжнародний технологічний обмін. Формування технологічної моделі міжнародного поділу праці. Економічна ефективність міжнародного науково-технічного співробітництва.

Міграція робочої сили у світовому господарстві

Світовий ринок робочої сили і міжнародна трудова міграція. Поняття міжнародної трудової міграції. Форми міграції робочої сили. Міграція робочої сили в системі міжнародних економічних відносин. Сучасні концепції міжнародної трудової міграції.

Основні риси і напрями сучасних міграційних процесів. Роль науково - технічної революції в розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Міжнародні корпорації і міграція робочої сили. Вплив економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Основні міжнародні ринки робочої сили. Переміщення низькокваліфікованої робочої сили в промислові країни. «Втеча мізків» з країн, що розвиваються.

Транснаціональне регулювання ринку робочої сили. Сучасні центри міжнародного тяжіння робочої сили. Роль мігрантів в економічному розвитку країн імміграції. Наслідки міграції для країн-акцепторів. Мотивація у країнах-донорах. Наслідки для країн-донорів.

Проблеми міждержавного розподілу трудових ресурсів. Боротьба за рівноправність іноземних робітників. Розгляд в ООН, МОП та інших організаціях питань впливу кваліфікованих кадрів з країн, що розвиваються, до розвинутих країн.

Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси.

Вплив пандемії COVID-19 на рух робочої сили.

Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини

Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини як підсистема світового господарства. Підвищення ролі валютно-фінансових і кредитних інструментів у розвитку сучасних міжнародних економічних відносин. Основні структурні елементи міжнародної валютної системи, її характерні ознаки і головні тенденції розвитку. Основні платіжні засоби. Сутність і структура валютно-фінансової політики.

Режим валютних курсів і паритетів. Умови конвертованості валют. Валютні відносини. Механізм поповнення каналів міжнародного обороту платіжними засобами. Форми міжнародних розрахунків. Міжнародні валютні ринки і ринки золота. Міжнародні валютно-фінансові і кредитні установи і організації.

Основні типи міжнародних валютних систем. Бреттон-Вудська валютна система та її еволюція. Ямайська система. Валютно-фінансова система країн ЄС. Платіжні баланси і валютний курс. Проблеми міжнародної валютної ліквідності. Роль технології блокчейн і можливості

використання криптовалют у глобальній економіці. Основні засоби регулювання платіжного балансу.

Суть і основні функції міжнародних кредитних відносин. Джерела і види міжнародних кредитів. Міжнародні ринки позичкових капіталів. Вартість і валюти міжнародного кредиту. Банки і небанківські інститути у міжнародних кредитних відносинах. Регулювання руху капіталу.

Виробнича та інформаційна інфраструктура сучасних МЄВ

Роль інфраструктури у формуванні цілісної системи сучасних МЄВ.

Проблеми і тенденції функціонування міжнародної транспортної системи та її різних підсистем /морського, автомобільного, залізничного, трубопровідного та інших видів транспорту/. Характеристика ролі міжнародної інформаційної системи, яка забезпечує світовий виробничий процес.

Міжнародна система зв'язку, міжнародні системи статистики, міжнародні системи стандартизації та інші елементи інфраструктурної складової системи МЄВ.

Міжнародні організації в галузі транспорту, зв'язку, інформації та інших галузей інфраструктури. Важливі міжнародні угоди в галузі виробничо-інформаційної інфраструктури. Виробнича і інформаційна інфраструктура України як фактор диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків.

Глобальні проблеми сучасного світового господарства

Суть і об'єктивні передумови виникнення глобальних проблем світової економіки. Поняття «глобальні проблеми». Основні підходи до аналізу глобальних проблем. Неоднорідність проблем. Класифікація глобальних проблем світової економіки і причинно-наслідкові фактори їх формування.

Глобальні проблеми і їх вплив на світовий розвиток. Підходи до вирішення глобальних проблем.

Гонка озброєнь як глобальна проблема. Продовольча проблема: масштаби і перспективи. Загострення світової екологічної проблеми на сучасному етапі. Проблема сировини і її вплив на світовий економічний розвиток. Глобальна енергетична проблема і шляхи її вирішення.

Соціально-політичні проблеми. Глобальні проблеми, пов'язані з подоланням наслідків колоніалізму і неокolonіалізму, відсталості, бідності і голоду. Група глобальних проблем техніко-економічного і економічного характеру. Глобальні проблеми світового господарства, які зумовлюються розвитком науково-технічного прогресу, освіти і культури, зростанням народонаселення, посиленням охорони здоров'я, необхідністю біологічної адаптації людини.

Питання забезпечення національного суверенітету в умовах загострення глобальних проблем світового господарства.

Загальні проблеми сучасних міжнародних економічних відносин

Поняття загальної проблеми міжнародних економічних відносин. Основні загальні проблеми міжнародних економічних відносин. Єдність і відмінність глобальних проблем сучасності і загальних проблем міжнародних економічних відносин.

Проблеми зовнішньої заборгованості в міжнародних економічних відносинах. Соціально-економічні причини виникнення проблеми зовнішньої заборгованості. Форми, структура, масштаби зовнішньої заборгованості різних груп країн, можливості вирішення проблеми зовнішньої заборгованості.

Лібералізація світової торгівлі - загальна проблема сучасних МЄВ.

Основні види тарифних і нетарифних обмежень у зовнішній торгівлі.

Контроль за діяльністю ТНК. Причини виникнення проблеми; національні рівні і міжнародне співробітництво в сфері контролю за діяльністю ТНК. Форми і методи контролю за діяльністю ТНК.

Концепція нового міжнародного економічного порядку /НМЕП/. Роль ООН у формуванні концепції нового міжнародного економічного порядку.

Позиції різних груп країн з проблем НМЕП. Основні напрями запровадження НМЕП. Суперечності НМЕП та його еволюція.

Прогностичні оцінки розвитку світового господарства. економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів

Характеристика основних футурологічних концепцій світового господарства. Прогнози розвитку світового господарства і системи міжнародних економічних відносин на середньострокову /10-15 років/ і довгострокову перспективу.

Динаміка основних світогосподарських процесів на період до 2030 року. Темпи і пропорції розвитку світового господарства. Основні сектори світової економічної системи. Проблеми вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку окремих країн і регіонів. Прогнози руху основних видів ресурсів. Основні варіанти і сценарії світового економічного розвитку.

Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів.

Поняття економіко-математичної моделі. Формалізоване вираження взаємозв'язків між різними елементами системи МЕВ. Методологія і методика економіко-математичного моделювання різних підсистем МЕВ (торгової, валютно-фінансової, кредитної та ін.).

Аналіз існуючих моделей світового господарства.

II. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Дана програма передбачає глибоке знання матеріалу про сучасний стан розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин та основні проблеми, що існують у даній галузі.

Вступники до аспірантури за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» при складанні вступного іспиту зі спеціальності мають виявити знання предмета та об'єкту міжнародних економічних відносин як науково-дослідницької сфери, показати уміння комплексно аналізувати матеріал та розуміння системності як наукового підходу, що є принципово важливим у пізнанні сутності світового господарства і міжнародних економічних відносин

Під час проведення вступного іспиту забороняється користуватись будь-яким допоміжним матеріалом.

Вступні випробування до аспірантури проводяться очно та/або дистанційно (за допомогою Google Meet), у т.ч. для осіб, які зареєстровані та перебувають на тимчасово окупованій території – за зверненням вступника, за обов'язкової присутності не менше двох членів та голови предметної комісії у кожній аудиторії.

За результатами вступного випробування виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Перескладання або повторне складання вступного іспиту не допускається.

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступному випробуванні зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» оцінюються за 100-200-бальною шкалою:

- 0-100 балів - незадовільно;
- 101-174 бали - задовільно;
- 175-189 балів - добре;
- 190-200 балів - відмінно.

Критерії оцінювання знань вступників

Відповідь, яка оцінюється в 190–200 балів, має відповідати таким вимогам:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;
- уміння користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, яка оцінюється в 175-189 балів, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна із цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або: в цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущені значні помилки під час: а) використання цифрового матеріалу; б) посилання на конкретні історичні періоди та дати; в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що порушує логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, яка оцінюється в 101-174 балів, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними за відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь.

Відповідь оцінюється в 0-100 балів за таких обставин:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимог (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними в разі відсутності у відповіді вступника доказів і раціональних аргументів на їх користь;
- характер відповіді дає підстави стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому невідповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання екзаменаційного завдання має бути виключно самостійного характеру.

Бали переводяться в національну шкалу в такому порядку:

Оцінка за 200-бальною шкалою	190-200	175-189	101-174	0-100
Оцінка за національною шкалою	відмінно	добре	задовільно	незадовільно

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. / Наук. ред. В. Юрчишин. – Київ: Заповіт, 2018. – 202 с.
2. Діджиталізація сучасної системи міжнародних відносин: монографія / А.С. Філіпенко, Н.В. Резнікова, О.І.Рогач та ін. За редакцією О.І. Шниркова. - К: ВПЦ "Київський університет", 2020 - 236 с.
3. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: [монографія] / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. – Львів: ЛКА, 2015. – 594 с.
4. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія / О.А. Малиновська. – К.: НІСД, 2018. – 472 с.
5. Міжнародні організації : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвінової – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 344 с.
6. Рокоча В. В. Міжнародний бізнес та стратегічні зміни: навчальний посібник / В. В. Рокоча, Б. М. Одягайло, В. І. Терехов; за заг. ред. В. В. Рокочої. –К. : Університет "КРОК", 2019. – 215 с.
7. Сіденко С.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник/ С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В.Кузнецов; за ред. д-ра екон. наук, проф. С.В.Сіденко. – К.: НАУ, 2015. – 468 с.
8. Татаренко Н.О. Економічна дипломатія: сучасні виклики і тренди. /Публічна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І. Матяш - К.: Національний університет «Острозька академія»; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. –2021. – 224 с. / 20 с.
9. Міжнародні економічні відносини: практикум/ О.І Шнирков, А.С. Філіпенко, Р.О Заблоцька, Н.В. Резнікова та ін. за ред. О.І Шниркова. – К.: 2018. – 321 с.
10. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини. Історія. Теорія. Політика: Підручник / А. С. Філіпенко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Либідь, 2019. – 960 с.
11. Adams F.G. Globalization, Today and Tomorrow. – London & New York, 2011.
12. Jager H., Jepma C. Introduction to International Economics. Second Edition. – London, 2011.
13. Salvatore D. International Economics. Trade and Finance. International Student Version. Eleventh Edition. - Singapore, 2014.
14. Peri G. The Economics of International Migration / G. Peri. – Singapore: World Scientific Publishing Company, 2016.

Додаткові

1. Офіційний сайт Світової організації торгівлі: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wto.org>;
2. Офіційний сайт ЮНКТАД: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.unctad.org>;
3. Офіційний сайт МВФ [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.imf.org.
4. Офіційний сайт Групи світового банку: [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.worldbank.org.
5. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.oecd.org>.
6. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.weforum.org>.